

Monumentnummer*: 511771

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 13 oktober 1999
Kadaster deel/nr 82678/180

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Baarn Baarn Utrecht

Locatiennaam Locatieomschrijving
Baarn

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Baarn C 135

Omschrijving**

(op de bijbehorende kaart aangegeven met nr.1) HOOFDGEBOUW (Groeneveld). Op de hoofdas van de aanleg ligt het bakstenen huis Groeneveld aan een bassecour omsloten door bouwhuizen. Het gebouw omvat een corps de logis gebouwd in ca. 1702 in late Lodewijk-XIV stijl en twee gebogen zijvleugels gebouwd vóór 1746. Bij deze verbouwing is het voorste gedeelte van de oude kern met de zijvleugels onder één kap gebracht. Tegen de achterzijde zijn in de achttiende eeuw een bijkeuken en een verdiepingloze aanbouw (ca.1795) gebouwd. Het corps de logis, dat geaccentueerd wordt door de geblokte hoekklisenen, bestaat uit een souterrain en twee bouwlagen onder een met gesmoorde pannen gedekt schilddak, dat naadloos aansluit op de overkapping van de zijvleugels. Op de nokeinden staan gemetselde schoorstenen versierd met smeedwerk en windvanen en op de nokeinden van de zijvleugels zijn loze houten schoorstenen geplaatst. De attiek is bij de verbouwing aangebracht. De decoraties op de voor- en achtergevel zijn uitgevoerd in natuursteen. De symmetrische ingedeelde, vijf traveeën brede voorgevel wordt gesierd door de iets risalerende middenpartij afgesloten door een toogvormig fronton met het wapen van de familie Hasselaer. Het fronton wordt bekroond door een hemelbol en geflankeerd door twee beeldhouwde figuren voorstellende de VOC en WIC, die worden toegeschreven aan de beeldhouwer Jan van Logteren. De omlijste dubbele toegangsdeur met bovenlicht bevindt zich op de bel-etage en is bereikbaar via een hardstenen bordestrap. Boven de deur een balkon, rustend op rijk gedecoreerde consoles, en voorzien van een ijzeren balustrade met schelpmotief. Het balkonvenster is eveneens omlijst. Aan weerszijden van het corps de logis twee gelijkvormige zijvleugels van drie traveeën. De vensterindeling van de gehele voorgevel bestaat uit een souterrainvenster, een vierentwintigruits schuifvenster met

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

persiennes op de bel-étage en een zestienruits schuifvenster met persiennes op de verdieping. De vensters zijn in 1790 door Pieter Hasselaer vernieuwd en van een grotere roedenverdeling voorzien. De achtergevel van het corps de logis, dat duidelijk te herkennen is daar het veel dieper is dan de zijvleugels, kent dezelfde vensterindeling en heeft een vrijwel identieke natuurstenen middenpartij. De middenpartij ligt aan een dubbel bordes en wordt niet bekroond door een fronton, zoals de voorgevel, maar door een eenvoudige kruldecoratie tegen de lijst en een dakkapel. De achtergevels van de vleugels zijn geleed door blinde nissen en meerruits schuifvensters. Tegen de zuidvleugel is een rechthoekige verdiepingloze aanbouw gebouwd na 1774. In de hoek tussen de noordvleugel en het corps de logis is een gebogen uitbouw (verbindingsdeel), ter hoogte van de bel-étage, steunend op een kleine zuil van de Dorische orde. Het besloten karakter van het voorplein wordt versterkt doordat het hoofdgebouw middels gemetselde muren met de bijgebouwen is verbonden. In de muur zit een monumentale poort tussen twee geblokte pijlers met een kapiteel van de Ionische orde staande op een natuurstenen sokkel en bekroond door een vaas. In het INTERIEUR is ondermeer van belang de oorspronkelijke plattegrond van het corps de logis met een lange gang in het midden en aan weerszijden de kamers. Het stucwerk in de corps de logis is wellicht van de hand van Ignatius van Logteren, het stucwerk in de vleugels is van J. Trip uit 1759. De gang en het monumentale trappenhuis met lichtkoepel bezitten nog de originele afwerking. De gang met marmeren tegels is rijk gedecoreerd met stuc in Lodewijk-XIV stijl en heeft in het midden een nis met een beroemd achttiende-eeuws beeld van Neptunus toegeschreven aan beeldhouwer Jan van Logteren en vermoedelijk gemaakt in opdracht van Pieter Cornelis Hasselaer. De wanden van de gang en het trappenhuis zijn geleed met pilasters. De fraai gesneden trapleuning is gehout. In de kamer linksvoor bevinden zich achttiende-eeuwse wandschilderingen met portretten vermoedelijk van Pieter Corneliszoon Hasselaer en zijn vrouw Clara Sautijn in arcadische landschappen (restauratie 1978-1982). Deze kamer is aan het eind van de achttiende eeuw in empirestijl veranderd met een stucplafond, empire dessus de portes en relief en lambriseringen in mahoniehout imitatie. De rechter voorkamer heeft restant achttiende-eeuws zijdebehang. De muziekkamer in de linkervleugel heeft stuc in Lodewijk XVI-stijl.

Waardering HOOFDGEBOUW (Groeneveld) van algemeen belang

- vanwege de ouderdom;
- als vrij zeldzaam en representatief voorbeeld van een corps de logis met gebogen zijvleugels;
- vanwege de oorspronkelijke plattegrond en indeling van de binnenruimte van het corps de logis;
- vanwege het beeldhouwwerk van de beeldhouwer Jan van Logteren;
- vanwege de gaaf bewaarde 18de-eeuwse aankleding van het interieur waaronder de gang en het trappenhuis in Lodewijk XIV-stijl;
- vanwege de kenmerkende ligging binnen de historische tuin- en parkaanleg;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Landhuis